

ŘEMESLA 08. 12. 2016

Vánoce ve světě - jaké jsou vánoční zvyky v různých koutech naší planety?

Vánoce v Evropě jsou čistě křesťanské a slaví se všude velmi podobně. Bylo by však pošetilé si myslet, že na každé hodovní tabuli je rybí polévka,...

Vánoce jsou svátky, které se v dnešní době slaví po celém světě. V každé zemi se ale liší se podle toho, jakou víru vyznávají její obyvatelé. Přesto se Vánoce slaví jak v křesťanských, tak nekřesťanských zemích. Někde se lidé těší na Ježíška, jinde na Santa Clause či Dědu Mráze, ale jedno mají všichni společné - Vánoce jsou nedílná součást každého roku. Pokud chcete vědět, jak se slaví Vánoce ve světě a jaké jsou různé vánoční zvyky, rozhodně pokračujte ve čtení.

Vánoce se logicky jinak slaví v katolických a jinak v pravoslavných zemích. Ale důležitou událostí jsou i v zemích, kde je křesťanů velmi málo. **Vánoce** totiž mohou znamenat oslavu slunovratu, nebo naopak jen čistě komerční svátek, jako je tomu například v Číně.

Málokdo možná ví, že Vánoce byly původně **svátky zimního slunovratu**, tzv. Saturnálie. Byly to svátky čistě pohanské. Až křesťané tento svátek spojili s narozením Ježíše Krista a od té doby jsou **Vánoce ve světě** svátkem křesťanským.

Vánoční tradice se různí v každé zemi, i když **poselství Vánoc zůstává všude stejné**. Pojdme si ale ukázat, jak se slaví Vánoce ve světě a jaké existují různorodé vánoční zvyky a tradice.

Vánoce ve světě - Evropa

Vánoce v Evropě jsou **čistě křesťanské** a slaví se všude velmi podobně. Bylo by však pošetilé si myslet, že na každé hodovní tabuli je rybí polévka, smažený kapr či bramborový salát, jako je tomu u nás. Rovněž tak ne všude dárky naděluje Ježíšek, který je pro nás symbolem Vánoc. Každý stát Evropy má **své vlastní vánoční zvyky**. Forma se často odlišuje, ale obsah, čili **duch Vánoc**, je jen jeden. Vánoční oslavy nám připomínají důležitost uvědomění si duchovní podstaty světa, význam sdílené lásky, radosti a odpuštění.

Vánoce v Maďarsku jsou národnostním svátkem

Nejpodobnější vánoční tradice najdeme na **Slovensku**, i když Slováci jsou více nábožensky založení a Vánoce ctí především jako svátek křesťanský. Stejně tak je tomu i v Polsku, kdy všechny kostely a chrámy jsou o půlnoční mši zcela zaplněné. V Polsku také nosí dárky Ježíšek, stejně jako např. v Německu či Rakousku. Významným svátkem jsou Vánoce i v **Maďarsku**, a to také proto, že se zároveň slaví **svatý Štěpán**, jmenovec zakladatele maďarského státu. Proto jsou maďarské Vánoce svátkem nejen křesťanským, ale i národnostním.

V Itálii nosí dárky čarodějnice

V **Itálii** začínají vánoční svátky až obědem na Boží hod po slavném papežově požehnání. Zajímavostí je především to, že dárky v Itálii nosí **La Befana**. Befana je hodná, ale škaredá čarodějnice, která létá do italských domovů komínem, a to **až 6. ledna**. Befana dle pověsti spěchala do Betléma se svými dary, když se narodil Ježíš, přišla ale pozdě a Ježíška v jesličkách již nenašla. Proto nosí dodnes dárky dětem.

V dalších částech Itálie nosí dárky **Babbo Natale**, jezdící na saních se sobím spřežením, a to už **24. prosince**. Pro Italy jsou nejdůležitější jesličky. Rodinné betlémy jsou cennou památkou, která se dědí z generace na generaci. Italské Vánoce jsou klidnější než ty naše. V Itálii nenajdeme záplavu dárků, ani napečené cukroví. Italské hospodyňky většinou koupí v obchodě pouze sladkou vánočku.

Vánoce ve Francii

Ve **Francii** dárky nosí **Papa Noel**. Je to starý vousatý muž, který dostává od dětí dopisy a také létá na saních se soby. Francouzi dbají na bohatou vánoční výzdobu a dobré jídlo. Tradiční vánoční pokrm je např. krůta nebo pečené vepřové koleno. Nejdůležitější dekorací je vánoční stromek, nejčastěji jedlička. Ve Francii jsou Vánoce podobně jako u nás plné dárků, jídla, posezení s rodinou a přáteli, ale nesmí chybět ani **půlnoční mše**, která představuje ve všech evropských zemích tu nejdůležitější křesťanskou vánoční tradici.

Španělé na dárky čekají do ledna

Ve **Španělsku** se Vánoce slaví v náboženském duchu. Největší mše probíhají 25. prosince a 1 a 6. ledna. Štědrý den, španělsky La Noche buena (Dobrá noc) se slaví celý den. K večeři se podává kachna, jehněčí maso nebo různé druhy ryb. Vánoční tradice pokračují až do 6. ledna, kdy **Tři králové** podle španělské vánoční tradice přivážejí dětem dárky. Tento den proto patří ve Španělsku k těm nejveselejším.

V Belgii se na Štědrý den pracuje

V **Belgii**, stejně jako v Nizozemí, se děti těší nejvíce na **svatého Mikuláše**. Ten jim už 6. prosince

nosí dárky a dobroty. V posledních letech sem proniká vliv z Ameriky a objevuje se i Santa Claus či Papa Noel. Mezi tradiční vánoční zvyky v Belgii patří **vánoční bruslení**. Samotné vánoční svátky nejsou tak významnými svátky, jako u nás. Štědrý den je běžným pracovním dnem. Mezi vánoční zvyky patří také návštěva mše, posezení v rodinném kruhu nebo s přáteli při nějakém dobrém jídle. Konzumují se ryby nebo pečený krocan.

Pravoslavné Vánoce v Rusku

Pravoslavné Vánoce se slaví nejen v Rusku, ale také v Bulharsku, Srbsku a Chorvatsku. V pravoslavném **Rusku** se hlavní svátek odehrává až 6. a 7. ledna, neboť pravoslavná církev používá Juliánský kalendář, který je proti Gregoriánskému kalendáři zpožděn o 13 dnů. Velkolepé oslavy tedy následují až po Novém roce. Tradiční pravoslavné Vánoce byly v Rusku v roce 1918 úplně zakázány a většina Rusů si zvykla na to, že slaví Nový rok s dárky od **Dědy Mráze**. Je to takový západní Santa Claus, s tím rozdílem, že cestuje z Čukotky a doprovází jej Sněhurka oděna v bílém kožíšku.

Dárky nadělují pod „jolku“ - **vánoční stromeček**, u kterého se 31. prosince sejde celá rodina a vyměňují si dárky. O půlnoci jdou Rusové do ulic vítat Nový rok. V poslední době ale ožívají i v Rusku **religiózní vánoční zvyky**. Pravoslavné Vánoce (Rožděstvo) jsou po Velikonocích nejdůležitějším církevním svátkem Ruska. A svojí historií sahají až do 10. století.

O půlnoci z 6. na 7. ledna začínají ve všech pravoslavných chrámech mše, které trvají až do časných ranních hodin. Teprve po návratu z bohoslužeb se mohou věřící, kteří dodržují půst, pořádně nasytit. **Náboženský půst spojený s Vánocemi** trvá 40 dní. Od 28. listopadu až do 6. ledna. V Rusku je nyní spousta lidí, kteří nyní ctí obě vánoční tradice, tedy slaví Vánoce dvakrát, a to jak v západním stylu, tak dle pravoslavných tradic.

Vánoce ve světě - Asie

Komerční čínské Vánoce

Slaví se Vánoce i v Číně? Ano, díky globalizaci se vánoční zvyky dostaly i do Číny, kde ovšem **nemají žádnou historickou tradici**. V Číně žije sice docela početná skupina křesťanů, kteří slaví Vánoce jako v Evropě a chodí na mše do kostelů, ale jinak **Vánoce v Číně** představují spíše **komerční záležitost**.

Ve velkých městech najdeme velice podobnou výzdobu a vánoční atmosféru jako na západě. Obchody a restaurace nabízejí svá lákadla a slevy. Ve výlohách najdeme i ozdobené vánoční stromečky a **postavičky Santa Clause**. Nejedná se však o žádné vánoční tradice, ale o prosté kopírování západu tak, jak to zná čínský lid z televize.

Čínský **venkov naopak Vánoce vůbec neslaví**. V Číně je nejvýznamnějším svátkem Nový rok, který přichází v období mezi 21. lednem a 21. únorem. Tento „jarní svátek“ je hlavním důvodem k velkolepým oslavám, kde nechybí Číňany tolik milované ohňostroje či dárky pro děti. Oslava Nového roku je ale také časem uctění památky předků. Pro dlouhý život se zapalují svíčky, které se nechávají nepřetržitě hořet. **Slavnostní večere** je v Číně opravdovým rituálem. Servírují se různé pokrmy od grilované zeleniny po maso. Pozoruhodné je i čínské cukroví připravované z ořechů, mandlí, medu a ovoce.

V Japonsku slaví Vánoce hlavně mladí lidé

V Japonsku je to s vánočními zvyky velice podobné jako v Číně. Vánoce tam **nemají žádnou tradici**

a téměř se neslaví. Křesťanů v Japonsku najdeme pouze kolem 1 až 2% obyvatel. Současná podoba Vánoc je tak rovněž pouze komerční. Díky médiím a Američanům žijícím v Japonsku i tam najdeme **bohatou kýchovitou vánoční výzdobu**. Velké obchodní domy jsou vyzdobeny mnoha barevnými světly a vánočními stromečky.

Pro Japonce je to spíše **svátek plný romantiky** a užívají si jej především ti mladší, kteří tyto svátky přijímají s nadšením, na rozdíl od starší generace, která Vánoce neslaví. Ale vánoční stromečky se v domácnostech nezdobí, stejně tak se nepodává kapr. Stejně jako v Číně je pro i Japonce důležitější příchod nového roku.

Oslavy nového roku trvají tři dny a jsou naplněny zábavou, hrami a společenskými událostmi. Japonci se setkávají v buddhistickém chrámu či šintoistické svatyni a vzájemně si tam přejí štěstí do dalšího roku. Sejdou se tam všichni, ať už jsou věřící či nikoli. K novoročním oslavám patří **mnoho tradičních pokrmů**, jako rýžové bochánky zvané „Omoči“ nebo dlouhé hnědé nudle „Soba“. Děti se těší na kapesné, neboť touto dobou dostávají od příbuzných peníze do barevných obálek. Toto kapesné se nazývá „Otošidama“.

Vánoční zvyky v Indii pocházejí od Britů

V Indii jsou Vánoce nejvýznamnějším svátkem tam, kde žijí křesťané. V Indii se ctí **vánoční tradice** převzaté od Britů a hlavním vánočním dnem je 25. prosinec. Indie je polyteistická země a každé náboženství má během roku své dva svátky. Křesťané v Indii tak mohou slavit vedle Vánoc také Velký pátek.

A jak jejich **Vánoce** probíhají? Konají se různé večírky, festivaly, a to za zcela nevánočního počasí, tou dobou totiž v Indii bývá opravdu horko. Zpívají se koledy, rozdávají se dárky. Vánoční výzdoba už je i zde ovlivněna západní kulturou a Indové vystavují do oken své figurky Santa Clausů. Mezi vánoční tradice v Indii patří **pečení koláčů**. Na Boží hod se koná obřad, který je především společenskou událostí. Před kostely jsou postaveny betlémy, kam se přináší Jezulátko. Tento obřad se nazývá „Méla“. Celý sváteční den vrcholí **večerním ohňostrojem**.

Kde se nejvíc slaví Vánoce? Na Filipínách!

Filipíny jsou jedinou zemí v Asii, kde žijí **převážně křesťané**, kterých je tam cca 90%, přičemž většina z nich jsou katolíci. Překvapivě právě tato země bývá označována za naprostou **jedničku ve vánočních oslavách**. Vánoční svátky tam trvají nejdéle a nechybí tam nic, co patří mezi vánoční tradice. Už od podzimu se prodávají vánoční stromečky všech barev a velikostí. Mezi **vánoční zvyky** patří například Filipínci tolik oblíbená soutěž o nejlepší vánoční výzdobu.

Po dlouhých přípravách se 24. prosince koná **vánoční mše v kostele**. Děti si před spaním zavěsí doma punčochu se svým jménem a druhý den v ní pak najdou dárky. Filipínci o Vánocích navštěvují své příbuzné, vaří nebo chodí s přáteli do restaurací. Nenajdete zde žádné tradiční vánoční jídlo. Každý jí podle svých chutí a finančních možností. Jen jeden pokrm ale patří mezi **vánoční tradice**, a to je sladká lepivá rýže zvaná „Bumbong“, nacpaná do ruliček z bambusu. Tato rýže je symbolem rodinné soudržnosti.

Vánoce ve světě - Austrálie

Vánoce v Austrálii jsou velmi horké, občas provázeny bouřkami, záplavami či požáry. Zajímavostí je, že **Australané slaví Vánoce ve světě jako první**. U nás je totiž můžeme slavit až o 11 hodin později, a to z důvodu časového posunu. Australané jsou až z 75% křesťané (zastoupeni zde jsou

katolíci, protestanti, luteráni, anglikáni). Proto jsou pro ně Vánoce samozřejmě také připomenutím narození Ježíše Krista. Ani v Austrálii proto nechybí půlnoční mše.

Vánoční zvyky převzali Australané také z britských tradic. Dárky nosí **Otec Vánoc**, ale v poslední době i zde získává své místo Santa Claus. V noci dává dětem dárky do punčoch na krbu či do povlaku na polštář zavěšeného u postele. Města nepostrádají náležitou vánoční výzdobu. Najdeme zde nejen vánoční stromy a betlémy, ale i **Santu Clause**, který jede na sáňkách zapřažených do klokaního spřežení.

Britské zvyklosti jsou v Austrálii pozměněny pouze kvůli teplotním poměrům. Večeří se na terasách, v parcích nebo často také na plážích, kde se popíjí studené nápoje. **Noci bývají o Vánocích tropické**. Pečení cukroví je v těchto podmínkách také téměř nemožné. Slavnostní večere se skládá z různých pokrmů - Australané jedí kachny, krůty, krocany, saláty a zmrzliny.

Vánoční zvyky v USA

Vánoce v USA a **americké vánoční zvyky** jsou díky médiím známy doslova po celém světě. Sotva najdeme někoho, kdo nezná Santu Clause. Téměř každý asi tuší, že Santa Claus žije na Severním pólu, kam mu děti adresují svá vánoční přání. Tam má svoji továrnu na hračky a odtud vždy v noci 24. prosince odlétá **na saních se sobím spřežením**, aby obletěl všechny domy, sestoupil komínem dovnitř a do připravených punčoch nadělil dárky.

Děti dárky rozbalují následující den ráno a Santovi jako odměnu nechávají mléko a sušenky na krbové římse, spolu s mrkvemi pro jeho devět sobů. Nato, že **Santa Claus zaplavil celý svět**, je jako vánoční tradice je relativně novým fenoménem. Moderní Vánoce, kdy se dětem nadělují dárky, se začaly slavit až v 19. století. Zvyk kupovat dětem dárky udělal z Vánoc poněkud komerční záležitost. A Santa Claus, jehož jméno je pravděpodobně odvozeno od holandského Sinter Klaas, se objevuje také až v polovině 19. století. Podle tvrzení Holanďanů je Santa Claus právě jejich dílem.

V Americe se večeří většinou **pečený krocán s nádivkou**, ale různých krajových variací je také spousta. Na štědrovečerní tabuli můžeme najít také pečenou husu, langusty, vepřovou pečení nebo ryby či mořské plody. Typickou přílohou může být kukuřice nebo dýně. Jako dezert se může podávat dýňový koláč, jablkový koláč a různé sladké sušenky.

Mezi typické vánoční tradice patří **bohatá vánoční výzdoba**, kterou si také asi umíme představit. Američané soutěží, kdo má lepší světelnou výzdobu a ročně za ni utratí obrovskou sumu peněz. Na veřejných prostranstvích se nachází **obrovské vánoční stromy** a nespočet světelných řetězců, sobích spřežení apod. Nakupování a pověstné „černé pátky“ neodmyslitelně patří mezi americké vánoční tradice. Samozřejmě že původní duchovní význam Vánoc zůstává i mnohé Američany tím nejdůležitějším. Slouží se bohoslužby, staví se betlémy a konají se půlnoční mše.

Vánoce v Kanadě

V Kanadě se vánoční svátky slaví na mnoho způsobů. Kanada je rozlehlá země, kde žijí lidé ze všech koutů světa. Tradičně se ale slaví buďto jako Vánoce v duchu anglofonních protestantských či frankofonních katolických tradic. **Vánoční zvyky** v Kanadě mají svůj původ ve Francii, Velké Británii, Irsku, Skotsku či Německu.

Například ve francouzské části Kanady, v Québecu, se rodina sejde 24. prosince, navštíví půlnoční mši a poté následuje večere. V anglofonní Kanadě hlavní vánoční oslava probíhá až 25. prosince, stejně, jako tomu je ve Velké Británii. K večeri se téměř všude podává krocán s nádivkou, pečou se

ovocné koláče, dárky nosí Santa Claus, a tak se **vánoční tradice** hodně shodují s těmi sousedními v USA.

V místnosti, kde je vánoční stromeček, musí Santa najít také připravené pohoštění. Tradičně to bývají napečené sušenky nebo sklenice mléka. Mezi kanadské vánoční tradice patří v této souvislosti například „**cookies-baking parties**“, kdy se sejdou přátelé, každý přinese svůj recept na sušenky a společně je pečou. Najdeme zde ale i některé vánoční zvyky, které máme s Kanadány společné - například **zdobení svých domovů jmelím**, kterému je připisována magická symbolika.

Mexické Vánoce bez stromečku

A jak se slaví Vánoce v Mexiku? **Mexiko** je křesťanskou zemí, kterou tvoří z 90% katolíci. Vánoce se slaví nejvíce v ulicích. **Předvánoční průvody** nazývané „posady“ se konají každý večer již od 16. prosince. Průvody se svíčkami představují narození Ježíše a další novozákonní výjevy. V ulicích najdeme spoustu stánků s dárečky a dobrotami.

Vánoční atmosféra vrcholí Štědrým večerem (La Noche Buena). Lidé se scházejí v kostelech, nosí dárečky Jezulátku v jesličkách a poté se účastní půlnoční tzv. „Kohoutí mše“. Po půlnoci pak vypuknou bujaré oslavy s ohňostroji. Mexičané **nemají vánoční stromečky**, neboť se musí dovážet a jsou proto drahé.

K Mexiku se vztahuje jiný vánoční zvyk, a tím je veliký **hliněný džbán zvaný „Piñata“**. Tento džbán se nazdobí perím a zavěsí se ke stropu. Rodiče pak do něj dávají dárečky a večer vrcholí rozbitím tohoto džbánu, na což se děti velice těší. Poté si mohou vybrat z dárků sami, co chtějí. Než ale dojde k rozbití džbánu, chodí rodina s dětmi po svém domě se svíčkami v rukou, zpívají koledy o Ježíšku, a klepou přitom na zamčené dveře v domě. Tato **vánoční tradice** vychází z toho, jak Josef s Marií šli Betlémem a hledali vhodné místo pro svého novorozeného Ježíška.

Mezi **tradiční pokrmy** v Mexiku patří kukuřičná polévka, taštičky z kukuřičného těsta plněné masem, zvané „tamales“, a vždy najdeme na stole rýži, fazole a tortillu s pálivou salsou. Vánoční oslavy trvají až do Tří králů. Děti dávají své dopisy s přáními dne 5. ledna před dům k botám, které naplní senem. Seno je určeno pro velbloudy Tří králů. Děti se často převlékají za **Tři krále**, sedí na trůnech nebo jedou na koních.

Vánoce ve světě - Jižní Amerika

Vánoční tradice v Brazílii

Vánoce v Brazílii se nesou také v křesťanském, především v katolickém duchu. Oslavy narození Ježíše Krista probíhají v Brazílii naprosto velkolepě. Slaví se v širokém kruhu rozvětvených rodin, které se navštěvují. V Brazílii je kolem Vánoc léto, děti mají letní prázdniny. **Dárky nosí Papai Noel**, Otec Vánoc.

Vánoční stromeček bývá umělý, ale dárky se pod něj nedávají. Bývá zvykem, že rodiče **dárky ukrývají na různých místech v domě** a děti je pak hledají. Protože se o Vánocích schází početné rodiny a není možné, aby se všichni obdarovávali, často se tu hraje hra, kdy **každý přinese jeden dárek** a losují se postupně jména přítomných. Takto se lidé v Brazílii obdarovávají a každý tedy dostane svůj dárek, který je až do poslední chvíle překvapením.

Vánoční hostina, tzv. „Večeře zrození“, je bohatá a jako ve většině zemí najdeme na štědrovečerním stole krocana s nádivkou, šunku, rýži, ovoce a další. Důležité je ctít a zachovat konkrétní **vánoční**

zvyky v jednotlivých rodinách. Cukroví se příliš v těchto letních měsících nepeče, ale v pekařstvích je lze koupit. Věřící se pak účastní půlnoční mše. Brazilci patří mezi nejotevřenější národy světa. Lidé během oslav **zpívají, tančí na ulicích**. Oslavy narození Ježíše Krista končí až svátkem Tří králů 6. ledna.

V Argentině se o Vánocích servíruje páv

Posledním zastavením na naší vánoční pouti je **Argentina**. Ta ve vánočním čase také zažívá léto v plném rozpuku. Přesto se zdobí vánoční stromečky, byť to nejsou jehličnany, ale stále zelené stromy, palmy apod. Večeře se podává pod širým nebem. Tradičním pokrmem bývá **pečený páv**, ale na stolech vyzdobených pavími péry můžeme najít i pečené selátko, mísy s exotickým ovocem a především chlazené nápoje.

Dárky zde nosí tajemná postava - **kůň Magio**. Děti mu jako pohoštění uchystají před dům seno a misku s vodou. Dárky Magio naděluje do předem připravených bot, které si děti čistí a umísťují pod stromeček nebo k posteli. Nadílku pak dostanou až na Tří krále, tedy 6. ledna.

Duch Vánoc žije po celém světě

Jak vidíme, Vánoce ve světě se slaví různě. Nezáleží však na tom, co se jí či jaké je zrovna datum. Důležité je, že **Vánoce** po celém světě přináší poselství míru, radosti a lásky a všude na světě tráví rodiny čas společně.